

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Till
Stockholms stadsbyggnadskontor
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

YTTRANDE
2024-01-22

Angående detaljplaneförslag för Sommaren 10 m.m., Hovings malmgård, Södermalm, dnr 2021-14709

Planförslaget

Detaljplaneförslagets syfte är att möjliggöra ny bebyggelse i direkt anslutning till Hovings malmgård. Malmgården som idag har en fri placering och på två sidor är omgiven av grönska, utvecklas i förslaget till ett kringbyggt stadskvarter innehållande vård- och omsorgsboenden, centrumfunktioner och förskola, med undantag för den nordvästra delen av planområdet som överförs till allmän park

Den tillkommande bebyggelsen utgörs av sammanhängande lameller längs Alsnögatan och en med övriga byggnader sammankopplad flygel förlagd vinkelrätt mot malmgården och parallellt med den angränsande kontorsbyggnaden, kallad "Vita huset". Nybyggnaderna är utförda i tre till fem våningar, placerade i souterräng, samt integrerade med malmgårdsbyggnaden via förbindelsegångar i två plan. Förbindelsegångarna kräver håltagning i malmgårdens västra gavel respektive huvudfasadens sydöstra del.

I planområdets sydöstra del, i riktning mot kajen, ska en bred portik i byggnaden möjliggöra inblickar mot malmgårdens huvudfasad från Alsnögatan.

Sammantaget innebär förslaget att gällande detaljplan, i vilken fastigheten Sommaren 10 är utpekad som kulturresevat, upphävs, vilket även gäller strandskyddet i detaljplanens sydöstra del.

Planområdet

Hovings malmgård är belägen i en sluttning med utsikt över Hammarbykanalen i östra delen av Södermalm. Nordväst om byggnaden finns malmgårdens historiska park med bevarade frukt- och lövträd. Sydost om byggnaden ansluter en gårdsplan med intilliggande parkeringsplats med klippta häckar, anlagd på 1970-talet. Parkeringen och grusytan utgör en tolkning i fri förnyelse av den historiska gårdssidan.

Planområdet ingår i ett sammanhållet landskapsstråk med bevarade landformer, vegetation och äldre bebyggelse där den närliggande Gröna Gården och Åsöberget trähusbebyggelse och Fåfången ingår. I malmgårdens direkta närhet ansluter Alsnögatan i söder och Tegelviksgatan i norr där äldre stödmurar av granit på 1970-talet tar upp nivåskillnaden mot den lägre liggande trädgårdsidan.

Långa siktlinjer förbinder Hovings malmgård med Fåfången i norr, Åsöberget i nordväst och Hammarbykanalen i sydost. Malmgården utgör därmed ett viktigt och karaktärsskapande landmärke på östra delen av Södermalm. Av särskild betydelse är den visuella kopplingen mot den intilliggande Gröna Gårdens gavel i nordväst.

Malmgården ingår i ett grönt öppet stadsrum, vilket länkar Norra Hammarbyhamnens bostadsbebyggelse och kajstråk med Åsöbergets trähusbebyggelse. Längs Tegelviksgatan och norr därom uppförs det högt exploaterade bostadskvarteret Persikan. Mellan malmgården och kontorsbyggnaden Vita Huset, uppfört på 1970-talet, leder ett frekventerat promenadstråk som förbinder Folkungagatan med Norra Hammarbyhamnens kajstråk.

Hovings malmgårds grönytor i nordväst och sydost utgör i stort den ursprungliga tomten från 1770-talet med rester av äldre trädgårdsanläggningar i form av fruktträd och en skyddsvärd gammal grov ek.

Historik

Hovings malmgård utgörs av kombinerad bostads- och produktionsbyggnad i två våningar. Malmgården uppfördes 1770 efter ritningar av arkitekten och murmästaren Casper Christian Friese. Byggherre var färgaren Carl Gustaf Hoving som i huvudbyggnaden och intilliggande lokaler bedrev textilfärgeri. Från 1840-talet fram till 1971 drev Liljeholmens stearinfabrik med över 250 anställda sin verksamhet inom fastigheten. Malmgården tjänade då som disponentbostad för grundaren, den liberale publicisten och industriidkaren Lars Johan Hierta, som bodde här mellan åren 1842 och 1848.

När Stockholms stad år 1971 övertog ägandet av fastigheten revs bland annat industri- och magasinsbyggnaderna och malmgården anpassades för kontorsverksamhet. 1979 försålde den till ett dataföretag, och efter ytterligare ett par ägarbyten övertogs den på 1990-talet av Einar Mattsson AB. Malmgården har sedan dess hyrts ut i avvaktan på att en ny detaljplan ska genomföras.

Samfundet S:t Eriks synpunkter

Den industrihistoriska dimensionen har idag starkt försvagats i och med rivningen på 1970-talet och malmgården fyller därför en viktig representativ funktion, där kopplingen till Gröna Gårdens arbetarbostäder tillhörande Liljeholmens stearinfabrik är av historisk betydelse. Den utgör en av Södermalms mer välbevarade malmgårdar, och är unik i kombinationen representativ bostad med stor trädgård och verkstadslokaler.

Hovings malmgård med sin trädgård och förgård utgör ett viktigt och karaktärskapande landmärke i ett sammanhållet landskapsparti på östra Södermalm. Med utgångspunkt i den höga exploateringen av kvarteret Persikan, är det av största vikt att bevara malmgården som en väl exponerad karaktärsbyggnad i en offentligt tillgänglig parkmiljö.

Det föreslagna slutna kvarteret innebär vidare en risk för upplevd privatisering av den norra trädgården.

Upplevelsen av 1700-talsarkitekturen påverkas även mycket negativ genom den skalförskjutning som uppstår när tre till fem våningar höga byggnader dockas till malmgården.

Om förslaget realiseras och strandskyddet upphävs, innebär det också att malmgården förlorar den viktiga historiska relationen till Hammarby kanal.

Den aktuella fastigheten Sommaren 10 är blåklassificerad av stadsmuseet, vilket innebär att den är av synnerligen högt kulturhistoriskt värde och med det motsvarar kriterierna för byggnadsminnen. En sådan byggnad får inte förvanskas och underhåll och ändringar ska anpassas till såväl omgivningens karaktär som byggnadens kulturhistoriska värden (se bland annat 8 kap 13 § plan- och bygglagen, PBL).

Förslaget strider mot förvanskingsförbudet i PBL 8 kap 13 § bland annat i och med att det är förenat med omfattande ingrepp i malmgårdens fasader.

Ståndpunkt

Samfundet S:t Erik avstyrker förslaget i sin helhet. Det är lagstridigt och om det genomförs skulle en omistlig miljö gå förlorad. Samfundet förordar att planarbetet stoppas och att tomträten återgår i staden ägo.

För Samfundet S:t Erik

Knut Weibull
Ordförande

Jonas Berglund
Sekreterare

Ann-Sofi Thurna Rundquist
Vice ordförande

Lotta von Liewen Wistrand
Adjungerad styrelseledamot